

Witblauwe onderzoeksveestapel op het ILVO dreigt te verdwijnen

Kind van de rekening?

De unieke witblauwveestapel op het onderzoeksinstituut ILVO zorgde voor baanbrekende inzichten bij dikbillen, vooral op voedingsgebied. Het gebrek aan een toekomstvisie en aan financieel engagement vanuit de sector dreigt de veestapel de das om te doen. En dat betekent stopzetting van het vleesveeonderzoek.

tekst **Guy Nantier**

De relatief kleine vleesveesector vertoeft momenteel in de overlevingsmodus: zowel producenten als toeleveranciers hebben het bijzonder moeilijk om het hoofd boven water te houden vanwege de heel krappe marges. En de overheid, die in de besparingsmodus is, doet daar een schep bovenop met een dwingende druk op haar overheidsinstellingen om te besparen.

Dat geldt dus ook voor het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) te Merelbeke-Melle. Het ILVO staat daardoor voor de moeilijke keuze: moet de onderzoekskudde met witblauwrundersen op korte termijn verdwijnen en stopt daarvoor ook het vleesveeonderzoek?

‘Ik weet dat het hart van velen, vooral ook van de onderzoekers, bij stopzetting zal bloeden en ik wil er ook alles aan doen om dit te voorkomen’, zegt Joris Relaes, administrateur-generaal van het ILVO. ‘Maar we halen voor vleesvee geen financiële middelen meer binnen bij het IWT of uit Europese steunprogramma’s.’

Geen interesse uit sector

Subsidiering van onderzoeksprojecten via het Vlaams overheidsagentschap voor innovatie door wetenschap en technologie (IWT) of via Europese programma’s loopt via een publiek-private samenwerking, zo blijkt (zie kader hieronder). Dit houdt in dat de sector zelf ook een deel van de cen-

ten voor het onderzoek moet ophoesten. En daar knijpt het schoentje. ‘De sector is niet (meer) geïnteresseerd.’ Ook het contractonderzoek loopt volgens de administrateur-generaal voor geen meter meer (zie ook het onderstaande kader).

Gedurende een tiental jaar was Joris Relaes kabinetschef Landbouw bij toenmalig Vlaams minister-president Kris Peeters, die ook bevoegd was voor landbouw. Onder diens ministerschap vonden in 2009 de Vlaamse dialoogdagen voor de vleesveesector plaats. De administrateur-generaal van het ILVO is er zich dus ten volle van bewust dat vele indicatoren in de sector, zoals vergrijzing van de bedrijfsleiders, de prijsvorming en de vlees-

Drie vormen van onderzoek op het ILVO

Het Vlaamse Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek ILVO en zijn rechtsvoorgangers bestaat 75 jaar. Gedurende al die jaren heeft het instituut een uitgebreide kennis en expertise opgebouwd. Momenteel zijn er 620 medewerkers

werkzaam. Het patrimonium beslaat 200 hectare proefvelden, 150.000 vierkante meter serres en meer dan 20.000 vierkante meter proefstallen (melkvee, vleesvee, varkens, pluimvee).

ILVO is een onafhankelijk onderzoeksin-

stituut, gefinancierd door de Vlaamse overheid. De kerntaak of missie is de uitvoering en de coördinatie van beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch en maatschappelijk perspectief. Hiervoor krijgt de instelling jaarlijks een overheidsdotatie.

Naast beleidsondersteunend onderzoek wordt er ook toegepast onderzoek uitgevoerd in een privaat-publieke samenwerking. Daarbij geldt cofinanciering. Bij IWT-landbouwtrajecten bijvoorbeeld is de verhouding 90 procent IWT-fondsen en 10 procent input vanuit de sector.

Ten slotte is er ook contractonderzoek dat op vraag van een of meerdere marktpartij(en) tegen een billijke vergoeding wordt uitgevoerd en waarbij de betrouwbaarheid van de resultaten wordt gegarandeerd. Voorbeelden hiervan zijn voerproeven en verteringsproeven bij kalveren, stieren of zoogkoeien.

ILVO doet ook contractonderzoek zoals voerproeven voor marktpartijen



Witblauwveestapel leverde normen voor energie, eiwit en structuur

Het ILVO bezit een veestapel van het Belgisch-witblauwras, die momenteel bestaat uit een 55-tal zoogkoeien met bijhorend jongvee. 'De situatie is uniek', zegt Sam De Campeneere, hoofd veehouderij. 'Noch in Wallonië, toch de bakermat van het ras, noch elders in de wereld beschikt een wetenschappelijke instelling over een kudde witblauwrunderen voor fundamenteel en toegepast onderzoek.'

Onderzoek met de veestapel te Melle heeft de laatste decennia geleid tot heel belangrijke inzichten, vooral op het vlak van voedingsbehoeften van dikbilrunderen.

'Zo werd proefondervindelijk vastgesteld dat witblauwen een lager voederopnamevermogen bezitten en hogere eiwitbehoeften hebben en veel meer spiermassa en minder vet aanleggen dan de gangbare rassen', vertelt Sam De Campeneere. 'Er werden door onderzoeker Leo Fiems en mezelf normen voor



Sam de Campeneere

energie-, eiwit en structuurbehoefte afgeleid voor dikbilstieren.'

Vervolgonderzoek heeft de toelaatbare tijdelijke energieondervoeding bij dikbilkoeken bepaald om aldus op de voeding te besparen tijdens de stalperiode en om in de zomer het gras efficiënter te gebrui-

ken. Aan het ILVO werd eveneens aangetoond dat een optimale ontwikkeling van dikbilkalveren een aangepaste voeding tijdens de opfokperiode vergt en bijvoeding noodzakelijk is in de weideperiode. 'Met enkel onderzoek op praktijkbedrijven zou dit onmogelijk zijn geweest.' Meer recent onderzoek bij vleesvee heeft zich in kleine proeven toegespitst op de inpassing in het rantsoen van bijproducten uit de bio-ethanolindustrie (DDGS) en de methaanemissie (broeikasgas) van witblauw in vergelijking met holstein. Sam De Campeneere: 'Op de korte termijn staat voor witblauw in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) nog een beleidsondersteunend, kortlopend onderzoek gepland met het oog op het vaststellen van de ammoniakemissie bij vleesvee.'

En dat laatste zou weleens het laatste 'wapenfeit' in het vleesveeonderzoek kunnen zijn.



Joris Relaes: 'Zonder visie geen toekomst voor onderzoek in witblauw'

consumptie, op rood staan, maar hij weigert mee te gaan in het heersende pessimisme. Joris Relaes: 'Het vloeit eigenlijk allemaal voort uit een gebrek aan toekomstvisie in de vleessector. Waar moet het met de vleesproductie naartoe? Een toekomstvisie is noodzakelijk voor

het overleven van de sector, zelfs bij een steeds kleiner wordende groep vleesveehouders.'

Nieuwe investeringen nodig

De witblauwonderzoekskudde van het ILVO heeft tot heel belangrijke inzichten geleid, vooral op het vlak van voeding van dikbillen (zie kader boven). Daar is iedereen in de sector het over eens.

Maar naast projectfinanciering heeft het ILVO ook een geschikte infrastructuur nodig en ook daar dringt zich op korte termijn een beslissing op: de huidige jongveestal is aan vernieuwing toe en ook de bindstal voor zoogkoeien is niet meer bij de tijd. Dat noopt dus tot nieuwe investeringen, tenzij er overgeschakeld wordt op onderzoek in de praktijk.

Voedingsonderzoek op praktijkbedrijven

zien de wetenschappers echter niet zitten. Voor voerproeven hebben onderzoekers grote aantallen dieren, de juiste accommodatie en uitrusting en een strikt op te volgen onderzoeksprotocol nodig. Anders zijn de resultaten wetenschappelijk onbruikbaar.

De kudde te Melle vormt dus eigenlijk een ideaal onderzoeksplatform— en er afscheid van nemen betekent simpelweg het einde van het vleesvee-onderzoek. Dat beseft ook de administrateur-generaal. 'Maar zonder toekomstvisie en financiële medewerking van de sector kunnen we niet verder', herhaalt hij. 'Hierbij dus een dringende oproep aan de sector om het roer in handen te nemen. Ik wil eerst alles geprobeerd hebben voor ik definitief knopen doorhak. Je kan een veestapel immers maar één keer verkopen.' |

